اَلۡحَمۡدُ لِلّٰہِ رَبِّ الۡعٰلَمِیۡنَ وَ الصَّلٰوۃُ وَ السَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِ الۡمُرۡسَلِیۡنَ ؕ
اَمَّا بَعۡدُ فَاَعُوۡذُ بِاللّٰہِ مِنَ الشَّیۡطٰنِ الرَّجِیۡمِ ؕ بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ؕ

دا رِساله د امیرِ اھلِ سنّت دَامَتۡ بَرَکَاتُہُمُ الۡعَالِیَہ نه شوو سوالونو او د هغې په جوابونو مشتمله ده۔

اَمیرِ اَھلِسنّت نه د ماشومانو باره کښې سوالات

دُعائے جانشِینِ عطّار یا الله پاکه! چې څوک هم دا د 17 رِساله "امیرِ اھلِسنّت نه د ماشومانو په باره کښې سوالات" اُولَوَلې یا ئې واورې ، هغه د دین او دنیا د برکتونو نه مالامال کړې او هغه ته په دینې مسائلو باندې د عمل کولو توفیق نصیب کړې او بےحسابه بخښنه ئې اُوکړې۔ اٰمِین بِجَاہِ النَّبِیِّ الۡاَمِین صَلَّی اللہُ عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

د درود شریف فضِیلت

د الله پاک د آخرې نبي صَلَّی اللہُ عَلَیۡہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم فرمان مبارک دے: په ما باندې درود شریف لولئ الله پاک به په تاسو رحمتونه رالیږي۔ (الکامل لابن عدی، 5/505)

صَلُّوۡا عَلَی الۡحَبِیۡب! ❁❁❁ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

سالګره په کومه طریقه کول پکار دي؟

سوال: ستاسو رضاعې (یعني د پئو د خپلوئ) نَمسے حسن رضا عطاري بن علي رضا مَاشَآءَاللّٰه په 13 جُمادَی الۡاُولٰی 1440سِنِ هجرى د درې کالو شو۔ په دې باره کښې د یو تقریب اهتمام اوشو چې په هغې کښې نه کیک کټ شو او نه پټکښې داسې نور څیزونه اوشو بلکه د نعت خوانئ او نیاز اهتمام اوشو۔ دا ارشاد ئېاوفرمائې: آیا مونږ دا موقع هم د ثواب د پاره استعمالَولے شو؟ او د ماشومانو سالګره په کومه طریقه کول پکار دي؟

جواب: سُبۡحٰنَ اللّٰه! ښنګه چې د حسن رضا سالګره اوشوه دا ډیره د برکت باعث ده ځکه چې په کوم کور کښې دا سلسله اوشوه په هغه کور کښې ذِکرِ خدا او ذِکرِ مصطفٰي کیدلو او دعاګانې

کيدلې او په داسې موقع د الله پاک رحمت نازليږي چنانچه حضرت سُفيان بن عُيَيْنه رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَيْه فرمائي: د نيکانو خلقو د ذکر په وخت کښې رحمت نازليږي (حلية الاولياء،7/335،رقم:10750) نو چې کله د نيکانو د سردار، شهنشاهِ ابرار صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ذِکرِ خير کيږي او د هغوئي نعت بيانِيږي نو په دغه وخت کښې به رحمت ولے نه نازليږي؟ بيا چې کله رحمت نازليږي او کوم خلق چې په هغه ځائے کښې ناست وي آيا په هغوئي به د رحمت باران نه راوَرِيږي؟ او هر کله چې دا ټول د رحمت په باران کښې وي نو د چا چې سالګره ده هغه مدني ګل به هم دغلته موجود وي آيا د رحمت څاڅکي به په هغه نه وَرِيږي؟ او په چا چې رحمت نازليږي نو آيا هغه ته به برکت نه ملاويږي؟ بےشکه په دغه محفل کښې به دعاګانې هم کيږي او برکتونه به هم ملاويږي- د سالګرے وغيره په موقع باندې د داسې تقريبونو او محفلونو انعقاد کول پکار دي- خو چې کله هم د نعت شريف اهتمام کوئ نو يو مبلّغ هُم ضرور راغواړئ چې هغه د سنّتو ډک بيان اوکړي مدني ګلونه بيان کړي، او د اصلاح خبرې اوکړي، اَلْحَمْدُ لِلّٰه زمونږ دلته د دعاګانو رَوَاج دے چې ماشومانو ته دعاګانې اوشي او د هغې فائده هم ورته ملاو شي او چې په آخرت کښې ئې هم حصه اوشي-

ماشومانو باندې د بزرګانو د نظر اچولو فائدے

په قرآن پاک کښې د دعا د قبُوليّت خوشخبري موجوده ده: ﴿اُدْعُوْنِیْۤ اَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾ (پ24،المؤمن: 60) [مَفهُوم] ترجمهٔ کنزُالإيمان: ”زما نه دعا اوغواړئ زه به ئې قبلَووم-“ کوم ماشومان چې نيکان شي او علمِ دِين حاصل کړي او د دينِ متين خدمت کوي، هيڅ بعيد نه ده چې (په ماشوموالي) کښې هغوئي ته دعاګانې شوي وي او هم د هغه دعاګانو په اثر هغوئي ته دومره لوئ مقام حاصل شوے وي! اګر چې چا ته معلومه نه شي چې زما په حق کښې د چا دعا قبوله شوي ده، ځوا به خلقو خپل ماشومان د بزرګانو بارګاه ته بوتلل، د هغوئي د پاره به ئې پرې دعا کوله، په خپلو ماشومانو به ئې د هغوئي نظر اَچولو او په هغوئي به ئې دم کول- کله چې زما د پاره د حفاظتي

اُمُورو مسائل نه وو او زما د پاره جُمات ته د لمُونځ کولو د پاره آزادي وه هغه وخت کښې ما ډېر کَرَته لیدلي وو چې هلکانو به د خپل کور واړه ماشومان په غیرِه کښې نیولي وو یا به ئې په لوښې کښې اوبه نیولي وې او د جُمات مخې ته به ولاړ وو چې کوم لمُونځ کوونکے ځې راځې چې دا ماشوم یا دا اوبه دم کړي- اوس هم کیدے شي چې داسې کیږي، دا یو ښه او نیک کار دے داسې کولو سره د الله پاک رحمت او ډېر برکتونه هم حاصلیږي- بهرحال مونږ ټولو ته د بیان شوې طریقے مطابق د خپلو ماشومانو سالګره کول پکار دي-

په دیني ماحول کښې د سالګرے انداز

سوال: د دعوتِ اسلامي په دیني ماحول کښې د ماشومانو د سالګرے کولو انداز څه دے؟

جواب: زمونږ په دیني ماحول کښې د سالګرے انداز دا دے چې د محفلِ نعت پروګرام کیږي- بیا د نیاز [خیرات] اهتمام کیږي، هغه د سردارِ دوجهان صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم، غوثِ پاک او نورو بزرګانو په بارګاه کښې نذر کیږي [یعني د هغې ثواب وربخښلے کیږي]- هسې خو عام طور په سالګره کښې کیک ګټ ګوَل، شمعې بلَوَل او بیا [هغه شمعې] مړې کول او معاذالله پوکنړۍ ماتوَل کیږي حالانکه پوکنړۍ ماتول جائز نه دي ځکه چې دا د مال ضائع کول دي- د دعوت اسلامي په دیني ماحول کښې دا طریقه نشته- که څوک داسې کوي نو هغه ته به دعوتِ اسلامي والا نه وائي- په دیني ماحول کښې چې د سالګرے کوم انداز دے دا جائز طریقه ده، یو عقلمند هم دې ته غلط نه شي وئیلے- خو! دې ته د سنّتو ډک انداز وئیل نه دي پکار- دغه شان که تاسو هم د خپلو ماشومانو سالګره کوئ نو په هم دې بهانه خپل خپلوان راجمع کړئ او د غوث پاک نیاز اوکړئ یو نیک بنده مثلاً امام صاحب یا یو عالم صاحب یا یو مُبَلِّغ را اوغواړئ او د ماشومانو د پاره پرې دعا اوغواړئ، اِنْ شَآءَاللّٰه د ډېرو ثوابونو خزانه به په لاس درشي-

ورځ په ورځ عمر زياتيږي که کميږي؟

سوال: د سالګرے په موقع وائي: ” د ماشوم عُمر يو کال زيات شو“ آيا واقعي د ماشوم په عمر کښې اِضافه کيږي؟ او په داسې موقع داسې جملو وئيلو کښې څه حرج خو نشته؟

جواب: نن صبا د سالګرے په موقع خلق وائي: ”ماشوم د دومره کالو شو او دومره لوئ شو“ په حقيقت کښې هغه لوئ کيږي نه بلکه وړوکے کيږي- مثلاً د الله پاک په عِلم کښې که د حسن رضا عمر 92 کاله وي او اوس هغه درې کاله تير کړل نو ادا په ښکاره خو لوئ شو او ده ته غټ وئيلو کښې څه حرج هم نشته خو په حقيقت کښې دې د 89 کالو پاتې شو يعني دے درې کاله وړوکے شو- د سالګرے په موقع د دې انداز نه هم عِبرت حاصلول پکار دي- نن صبا بوډاګان بوډاګان خلق خپله سالګره کوي او خوشحاليږي حالانکه بوډا او خوشحالي ادا دوانړه مُتضاد څيزونه دي- که بوډا مُسکے شي نو هم شاته ئې د غمونو لويه دنيا وي، که هغه خاندي نو هُم شاته ئې د تکليفونو طوفان وي خو ادا هغه بوډا وي کوم چې حسّاس طبعيت لري، د چا په زړه کښې چې د مرګ او د الله پاک ويره وي- او کوم بوډاګان چې په غفلت کښې پراته دي نو داسې بوډاګان زما مراد نه دي- زه د هغه بوډاګانو خبره کووم کوم چې زما په خبرو پوهيږي او هغوئي د دې خبرې شعور هُم لري-

د سالګرے په موقع پوکنړئ ماتول او کيک کټ کول څنګه دي؟

سوال: د سالګرے په موقع پوکنړئ ماتول او کيک کټ کول څنګه دي؟

جواب: په دې زمانه کښې خو د خلقو د سالګرے په موقع دا حال وي چې په زوره زوره خنداګانې کوي، په زوره زوره happy birth day وائي، پوکنړئ ماتوِي، حالانکه پوکنړئ ماتول اِسراف او يو فضول کار دے، په دې کښې مال ضائع کيږي صرف پوکنړئ لګول ناجائزه نه دي بلکه د دې ماتوَل او ضائع کوَل اِسراف دے لهٰذا داسې رَسم شروع کول پکار نه دي

چې د هغې په وجه مسائل پيدا کيږي- مونږ د سالګرے په موقع نه پوکنړئ زوړندَوُو او نه کيک کټ کوُو دا زما نه دي خوښ- زما سالګره يعني Birth Day، په 26 رمضان المُبارک باندې اسلامي ورونړه لمَانځي خو ماته پته ده چې په دې ماته خوشحالي حاصليږي او که بل څه؟ ''مَن آنم کہ مَن دَانَم'' يعني زه خپل ځان پيژنم چې زه څه يم؟'' په دې کښې بعضې اسلامي ورونړه کيک هُم کټ کړي، دا کيکونه ماته هم ملاؤ شوي دي خو زه داسې کوونکي هره پيره پوهه کووم چې دا ځل مو کيک کټ کړو خو بيا داسې مه کوئ- زه داسې طرز عمل رَواج جوړول نه غواړم ځکه چې د سالګرے په عامو تقريبونو کښې چې کله کيک کټ کيږي نو لاسونه پړقوي او په زوره زوره Happy Birth Day وئيلو سره په زوره زوره خنداګانې هُم کوي- معلومه نه ده چې په دې کښې څومره خلافِ سنّت کارونه کيږي بيا د دې ټولو نه لويه خبره د نارينؤ او زنانؤ يو ځائے کيدل او يو ځائے د لاسونه پړقولو سلسله وي حالانکه د [نامحرمه] زنانه او نارينه بےپرده کيدل او يو ځائے راجمع کيدل او لاسونه پړقول حرام دي-'' (بهارشريعت، 511/3، حصه:16ماخوذا) لهٰذا د کيک کټ کولو او د لاسونو پړقولو په ځائے د نعت خوانئ اهتمام کول پکار دي، که نعت خواني چا ته خوند نه ورکوي نو هُم [د دې په بَرَکَت به کم از کم] د لاسونو پړقولو او د دې په شان نورو ګناهونو نه محفوظه وي- چې نعت مصطفٰي اوري اوري نو دغه شان به ئې په زړه څه نه څه اثر خو اوشي، د دې برکتونه به هُم ورته ملاويږي او اِنْ شَآءَاللّٰه ډير رحمتونه به ئې نصيب شي-

د علماؤ صلحاؤ دربار ته د ماشومانو وړل فائده مند وي

سوال: امامُ الحَرَمَين حضرت سيّدنا عبدالمَلِک بن عبدالله جُوَينی رَحۡمَۃُاللّٰہِتَعَالٰیعَلَیۡه د حضرت سيّدنا امام محمد غزالی رَحۡمَۃُاللّٰہِتَعَالٰیعَلَیۡه استاد دے، سيدنا امام محمد غزالي رَحۡمَۃُاللّٰہِتَعَالٰیعَلَیۡه هغوئي اوليدلو نو ځکه د علم دين حاصلولو طرف ته مائله شوو وو، دوئي فرمائي: ما ته چې کوم مقام او

مرتبه ملاو شوي ده د هغې ښکاره سبب دا دے چې زما والد صاحب به زه د علماؤ او صُلَحاؤ بارګاه ته بوتلم او د هغوئي نه به ئې زما د پاره دعاګانې اخستلې- دا ارشاد اوفرمائي چې آيا د علماؤ او صلحاؤ بارګاه ته اوس هم ماشومان بوتلل او د هغوئي په حق کښې په هغوئي دعا غوښتل فائده مند دي؟ (د مفتي صاحب سوال)

جواب: د علماؤ او صلحاؤ بارګاه ته ماشومان بوتلل بےشکه فائده مند دي، په دې کښې هيڅ شک و شُبه نشته- هر يو نيک بنده ته په ماشومانو باندې د نظر اچولو او د ماشومانو په حق کښې د دعا درخواست کولے شي- اعلٰي حضرت، امام اهلِ سنت مولانا شاه احمد رضا خان رَحۡمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَيۡه په **فَتَاوٰیرَضَوِيَّه، جلد 22 صفحه 394** کښې څه داسې ليکي چې يو ځل حضرت سيدنا شيخ شهابُ الدّين سُهرورَدِي رَحۡمَةُاللّٰهِ تَعَالٰی عَلَيۡه په مِنٰي شريف کښې د موجود مسجِدِ خَيف شريف په صفونو کښې تلو راتلو- چا عرض اوکړو: تاسو داسې ولې کوئ؟ ارشاد ئې اوفرمائيل: زه ځکه داسې کووم چې د الله پاک څه بندګان داسې دي چې که د هغوئي يو نظر په چا پريوځي نو هغه ته هميشه د پاره سعادت ورعطا کړي - [(1)]

ياد ساتئ! د کوم لوبغاړي، فلمي اداکار او ډانسر سره خپل بچي ملاووَل د سعادت خبره نه بلکه د بربادئ کار دے- که يو کس د نيکو په حواله مشهور نه وي خو هغه لمُونځ ګزاره دے، ګيرې والا دے، عمامه په سر کوي يا ټوپئ په سر کوي نو دغسې چې چا ته اوګورئ نو عام طور اندازه اوشي که دغه شان يو نيک بنده وي نو د هغه خوا ته خپل بچي د نظر اچولو د پاره بوځئ، اګر که که دم ئې نه کړي، صرف د هغوئي مخې ته ئې اودروئ يا ماشوم د هغوئي په لاس کښې

[1] ... حضرتِ سَيِّدُنا علّامه محمد عبدُ الرَّءُوف مناوی رَحۡمَةُاللّٰهِ عَلَيۡه ليکي: حضرتِ سَيِّدُناشَيخ شِهَابُ الدِّين سُهرورَدی رَحۡمَةُاللّٰهِ عَلَيۡه په منیٰ کښې د قيام په ورځو کښې د مسجد خَيف شريف په صَفونو کښې دوره فرمائيله- چا ترينه د وجهې تپوس اوکړو نو اُوئې فرمائيل: لِلّٰهِ عِبَادٌ اِذَا نَظَرُوْا اِلٰی شَخۡصٍ اَكۡسَبُوۡهُ سَعَادَةَ الْاَبَدِ فَاَنَا اَطۡلُبُ ذٰلِكَ يعني د الله پاک څه بندګان داسې دي چې کله د هغوئي نظر په يو کس پريوځي نو هغه ته د هميشه د پاره سعادت عطا کړي، زه د هُم هغه نظر په تلاش کښې دوره کووم -
(التيسير بشرح الجامع الصغير، 1/ 485)

ورکړئ که د هغه نیک نظر پرې اولګیدو او ماشوم ئې اوچت کړو او ښکل ئې کړو نو بیا خو مدینه مدینه-

د ژبې نَښتلو صحیح کیدلو طریقه

سوال: د چا ژبه چې په خبرو خبرو کښې نښلي د دې د پاره روحاني وظیفه راعطا کړئ-
(د شارجه نه سوال)

جواب: د هر لمانځه نه پس اُووه [7] کَرَته دا خلور آیتونه تلاوت کوئ، که اووه ځله ئې نه شئ تلاوت کولے نو یو ځل ئې تلاوت کوئ:

رَبِّ اشْرَحْ لِیْ صَدْرِیْ ﴿۲۵﴾ وَ یَسِّرْ لِیْۤ اَمْرِیْ ﴿۲۶﴾ وَ احْلُلْ عُقْدَةً مِّنْ لِّسَانِیْ ﴿۲۷﴾ یَفْقَهُوْا قَوْلِیْ ﴿۲۸﴾ (پ16، طٰه:25تا28)	[مَفہوم]ترجمۂ کنزُالایمان: اے زما ربه! زما د پاره زما سینه پرانیزې او زما د پاره زما کار آسان کړې او زما د ژبې غُوټه خلاصه کړې چې هغوئې زما په خبره پوهه شي-

د اَوَلَني آیت په شروع کښې لفظ "قَالَ" دے، وظیفه لوستلو وخت کښې دا لفظ مه وائې که آدا هم کړو نو دا به د سیّدنا موسیٰ کلیم الله عَلَیْہِ السَّلَام د قول حکایت بیان شي چې دا د هغوئې دعا ده. هغوئې په ماشوم والي کښې په خُله کښې سکروَټه اچولي وه د هغې په وجه ئې په ژبه مبارکه کښې غوټه پیدا شوې وه نو الله پاک هغوئې ته دا دعا تعلیم اوفرمائیله- که د ماشوم ژبه پکښې نښلي او دا آیت نه شِي تلاوت کولے نو مور پلار یا که هر څوک وي چې څوک صحیح قرآن پاک تلاوت کولے شي هغه دِ ئې لوَلي او ماشوم دِ پرې دم کوي الله پاک به ئې د ژبې غوټه خلاصه کړي-

اغوا کیدلو نه د حفاظت تدابیر او اوراد و وظائف

سوال: نن صبا ډیر ماشومان اغوا کیږي لهٰذا په دې باره کښې احتیاطي تدبیرونه او اوراد و

وظائف اوښائې- (د حيدر آباد نه سوال)

جواب: آو جي! نن صبا د ماشومانو د اغوا کيدلو سلسله جاري ده- الله پاک دِ کرم اوفرمائي معلومه نه ده چې ماشومان ولې اغوا کوي ماته د صوتي پيغام [يعنی وايس ميسيج] په ذريعه يو اسلامي ورور اووئيل چې په زم زم نګر (حيدر آباد) کښې د شپږو کالو ماشومه اغو کړے شوه او بيا په دويمه ورځ د هغې مړے په بورئ کښې بند ټکړے ټکړے شوے په ډيران کښې ملاؤ شو- د شپږو کالو د بےوسې ماشومې په ډيره بےدردئ سره شهيده کيدل او مړے ئې په ډيران کښې ملاويدل د عقل نه بهر خبره ده- عموماً د دشمنئ او خانداني مسائلو په وجه خلق داسې قسمه وارداتونه کوي- په دې واقعه کښې د هغې بے وسې ماشومې د مور پلار د پاره ډيره د خفګان خبره ده- الله پاک دِ هغوئي ته صبر نصيب کړي- دغه شان د تاوان رقم وصول کولو د پاره چې کله د چا ماشوم اوچت کړے شي نو د هغه ټول خاندان، کورنئ او د قبيلے خلق به ناقلاره اوسي! ښکاره خبره ده چې د ماشومانو د تاوان د پاره تښتولو والا به مدني چينل نه ګوري ځکه که هغوئي کتلے نو بيا به ئې داسې کار نه کولے- ځوک چې ماشومان تښتوي او په دې وجه خلق پريشانه کوي هغوئي ته دِ الله پاک هدايت نصيب کړي او کاش! چې هغوئي ته د دې سوچ کولو توفيق نصيب شي چې ماشومان تښتول د ګناه کار دے او ډير زر مرګ راروان دے-

ماشومان يواځې مه پريږدئ

د ماشومانو د حفاظت د پاره يو احتياطي تدبير دا دے چې ماشومان يواځې مه پريږدئ او په تلو راتلو کښې دِ يو مشر ضرور د هغوئي سره موجود وي ځکه چې د يواځې کيدلو په صورت کښې د هغوئي د اغوا کيدلو خطره زياته شي او د مشر کس په موجودګئ کښې خطره کمه شي- او ماشومانو ته دِ دا تربيت هم ورکړے شي چې کله تاسو ځوک نيول غواړي نو ژړا او چغې سُورې جوړې کړئ چې اغوا کوونکے د دې وجهې نه اوتښتي چې هسې نه خلق راجمع شي او ما اُونيسي- د ماشومانو دا ذهن جوړول هم پکار دي چې ځوک خومره لالچ هم درکړي،

ټافياني او د لوبو ښيزونه درښکاره کړي خو هغوئي سره به بالکل نه ځئ- مونږ ته په کور کښې د شروعِ نه دا تعليم و تربيت راکړے شوے وو چې څوک پيسے يا بل څه درکوي بلکه زما والِدے صاحِبې خو به تر دې پورې وئيل چې که څوک درته د سرو زرو ډيرے هم مخې ته کيږدي بيا هم خواه ته مه ورځئ-

د ماشومانو د حفاظت وظيفه

د ماشومانو د حفاظت وظيفه دا ده چې اوّل او آخر يو ځل درود شريف او يوولس ځله ''يَاحَافِظُ يَاحَفِيْظُ'' اووئيلے شي او ماشومانو پرې دم کړے شي نو د حفاظت په دائره کښې به راشي او اِنْ شَآءَاللّٰه څوک به هم هغوئي نه شي اغوا کولے- اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ د مجلسِ روحاني علاج په نګرانئ کښې په ملک کښې دننه او بهر ملکونو کښې په سوونو بلکه په زرګاؤ بَستے قائمې دي او عالمي مدني مرکز فيضان مدينه کراچئ کښې هم بسته قائمه ده لِهذا د تعويذاتِ عطاريه د بَستو نه د حفاظت تعويذ ترلاسه کړئ او ماشومانو ته ئې په غاړه کړئ که څوک هم دوئي تښتول غواړي نو په دغه وخت کښې به دوئي ته چغې او ژړا ورياديږي او هغوئي به چغې او ژړاګانې شروع کوي يا الله پاک د هغوئي د مدد کولو د پاره څوک راليږي يا اغوا کوونکے ماشوم اُووِيني نو هغوئي به اوتښتي يا اغوا کوونکے چې ماشومانو ته لاس اچوي نو په هغوئي به ويره راځي او هغوئي به بيرته تښتي نو د تعويذ په برکت د الله پاک له طرفه داسې اسباب پيدا کيدے شي او دغسې د تعويذ په ذريعه د ماشومانو د حفاظت صورت جوړيدے شي-

د غټو د حفاظت وظيفه

د غټو د پاره د حفاظت وظيفه دا ده چې هغوئي کله اودس کوي نو د هر يو اندام وينځلو په وخت کښې دِ يو ځل ''يَاقَادِرُ'' وائي مثلاً کله چې اودس شروع کړي نو د ښي او ګڅ لاس وينځلو په وخت کښې دِ يو ځل ''يَاقَادِرُ'' اُووَئي، دغه شان چې کله خله کنګالوِي نو په دويم

ځل د خُلي کنګالولو نه مخکښې دِ "يَاقَادِرُ" اووائي بيا چې کله په پوزه کښې يو ځل اوبه واچوي نو بيا دِ لږ صبر اوکړي او يو ځل "يَاقَادِرُ" دِ اووائي بيا دِ دوه ځله په پوزه کښې اوبه واچوي- دغه شان د هر اندام وينځلو په وخت کښې او د سَر مسح کولو په وخت کښې دِ يو يو ځل "يَاقَادِرُ" اووائي، دې سره سره دعاګانې هم وئيلے شي خو د دعاګانو په ځائے درود شريف وئيل افضل دي لهٰذا درود شريف وئيل پکار دي- که خلق داسې احتياطونه اوکړي او اوراد و وظائف لولي نو اِنْ شَآءَاللّٰه ډيره بهتري به راځي-

بَيسن باندې اودس کولو وخت کښې "يَاقَادِرُ" وئيل څنګه دي؟

سوال: آيا په واش روم کښې اودس کولو وخت کښې هُم "يَاقَادِرُ" وئيلے شي؟

جواب: نن صبا د مالدارو خلقو په کورونو کښې د سهولياتو پوره انتظام وي او ډير زبردست ډيکوريشن وي- دغه شان د متوسّط يعني درميانه طبقے خلقو او چې کوم صرف د نوم غريبانان وي د هغوئي په کورونو کښې هم ډيکوريشن وي او بنائسته ئې جوړ کړے وي خو اودس خانه پکښې نه وي- د دعوت اسلامي ديني ماحول سره وابسته خلقو کښې هم د بعضو په کورونو کښې د وادس خانے انتظام نه وي حالانکه په کورونو کښې د اودس خانو جوړولو ډير ګَړَته ترغيب ورکړے شوے دے او د رهنمائي د پاره د مَکْتَبَةُالْمَدِينه نه شائع شوي رِساله "د اودس طريقه" کښې د اودس خانے نقشه هم چاپ شوي ده- عام طور په کورونو کښې بيسن باندې اودس کوي او بيسن د واش روم سره جوړ وي- ياد ساتئ! که بيسن د واش روم سره جوړ وي نو د اودس کولو په وخت کښې "يا قَادِرُ" او د اودس نه مخکښې "بِسْمِ الله" نه شي وئيلے- ولے چې د اودس نه مخکښې "بِسْمِ الله" وئيل مستحب دي او فقط د الله پاک نوم اخستل سنّتِ مؤکَّده دي- (بحر الرائق، 39/1) نو څکه که واش روم سره خواه کښې بيسن باندې د اودس کولو په وجه د دې د پرېښودلو عادت جوړ کړي نو ګنهګار به شي لِـهذا په داسې صورت کښې به د "بِسْمِ الله" وئيلو د پاره د واش روم نه بهر وتل ضروري شي-

w.c او بیسن دواړه بیل بیل کړئ

که د واش روم احاطه لویه وي نو W.C يا کموډ (Commode) ته د سلائیډنګ دروازه يا شیشه اولګوئ او داسې ئې کوَر کړئ چې په کتلو کښې بیل بیل ښکاري په داسې صورت کښې بیا اودس کولو وخت کښې "يَاقَادِرُ" او "بِسۡمِ اللّٰه" وئیلو کښې څه حرج نِشته- یاد ساتئ صرف د پلاسټک پرده لګولو سره يا W.C يا کموډ پټولو سره کار نه کیږي بلکه د دې د پاره څه پیړ خیز مثلاً لرګے، سیمنټ، اَیلمونیَم يا د هارډ بورډ دیوال لګولو سره کوَر کول [یعني پټول] ضروري دي- ما په خپل کور کښې په واش روم کښې او فیضان مدینه کښې د خپل استعمال واش روم کښې W.C [والا طرف] هُم دغسې کوَر کړے دے- چې زما کله د ارب پټّي خلقو کور ته د تللو اتفاق اوشي نو اودس کول خوند نه راکوي ځکه چې په ولاړه ولاړه په بیسن اودس کول وي- په کومو کورونو کښې چې په بیسن اودس کول وي يا خو به په هغه کورونو کښې بُوډاګان نه وي يا به هغوئي عاجزان هُم په ولاړه ولاړه اودس کوي او د دې په وجه به د هغوئي ښپے دردونه کوي او په بعضې وخت کښې به هغوئي راغورزیږي هم- یاد ساتئ چې کله بوډا کس اوغورزیږي نو که د هغه د بدن څه نازک ځائے زخمي شي يا ئې هډوکي مات شي نو هغه نه شي پاڅیدلے بلکه بیا به هغه به په اُوګو وړل غواړي او بیا به هغه عاجزه د ژوند کال دوه کاله په تکلیف برداشت کولو کولو کښې پوره کوي ځکه چې د کمزورئ په وجه د هغه هډوکي په اسانئ سره نه جوړیږي- نن صبا په کورونو کښې قسماقسم سهولتونه، سویمنګ پول او حوض جوړ وي خو د اودس خانے جوړولو د پاره ورسره دوه ګزه ځائے نه وي- په خپلو کورونو کښې داسې ځائے کوم ځائے کښې چې په سهولت سره اودس کیدے شي د جمات د اودس خانے په شان یوه اودس خانه جوړه کړئ او په هغې کښې يو يا دوه نلونه اولګوئ اِنۡ شَآءَاللّٰه په اودس کولو کښې به ډیره اساني شي- که په دې نیت په کور کښې اودس خانه جوړه

کړئ چې د الله پاک نوم به پکښې اخستلے کیږي، درود پاک پکښې لوستلے کیږي او ''یَا قَادِرُ'' به پکښې وئیلے شي نو دا اودس خانه جوړول به هم عبادت جوړ شي- اودس خانه څنګه جوړه کړے شي د دې د پاره د دعوت اسلامي د مَکْتَبَۃُ الْمَدِيْنه نه ''وضو کا طریقه'' په نوم رساله ترلاسه کړئ او د هغې مطالعه اوکړئ، په دې رساله کښې د اودس خانے جوړولو مدني ګلونه او تصویرونه هم ورکړے شوي دي چې څنګه اودس خانه جوړول پکار دي-

د کارټون والا پیزار په ښپو کول څنګه دي؟

سوال: نن صبا ماشومان د کارټون والا پیزار او د کارټون والا د لوبو خیزونه د اخستلو ضد کوي، او مونږ د مشرانو نه اوریدلي دي چې د کارټون والا یو خیز هم په کور کښې اِیښودل نه دي پکار، په دې باره کښې شرعي رهنمائي اوفرمائي-

جواب: کوم کارټون چې د ذِي روح یعني ژوندي خیز مثلاً د یو داسې ژوندي اِنسان یا څناور حکایت کوي [یعني شکل ورکوي] کوم چې هغه خیز موجود وي نو داسې کارټون جوړول، ناجائزه او ممنوع دي، ځکه چې دا د تصویر په حکم کښې دے- (مرقاۃ المفاتیح، 8/266، تحت الحدیث:4489) پاتې شوه د کارټون والا پیزار معامله! نو چې په پیزار که هر څنګه تصویر وي، اګر که هغه د یو انسان تصویر وي نو بیا هم که ماشوم هغه چپله په ښپو کوي نو څه ممانعت نشته، ځکه چې پیزار د توهین ځائے دے، په دې [یعني هیزار] باندې موجود تصویر نه د رحمت فرشتو ته څه رکاوټ شته او نه ددې نه په لمُونځ کښې څه مسئله شته- (بهار شریعت، 1/629، حصّه:3 ماخوذا) البته په پیزار د ژوندي خیز تصویر جوړولو والا به ګنهګار وي- (مرقاۃ المفاتیح، 8/266، تحت الحدیث:4489) د لوبو خیزونه چې جائز وي په هغې لوبې کولے شي، خو هغه د توهِین په ځائے باندې کیښودل پکار دي- بعضې خلق په کورونو کښې شوکیس یا خانے جوړوي او په هغې کښې داسې تصویرونو والا د لوبو خیزونه کیږدي کوم چې د ساه لرونکي خیز حکایت کوي، په دې باندې وعید [یعني د

عذاب خبردارے] دے او د دې په وجه د رحمت فرښتے کور ته دننه نه راځي- (بخاری،2/385،حدیث:3225) البته که داسې د لوبو څیزونه اخواه دیخواه پراته وي او په ښپو لړې رالړې نو بيا ئې څه ممانعت نشته-

د ماشومانو سره نرمي کوئ

سوال: آیا واړه ماشومان چې د لوبو په عُمر کښې هغوئي ته د مور و پلار خدمت کول پکار دي؟

جواب: وړو ماشومانو ته هم د مور و پلار خدمت کول پکار دي، که د اوس نه خدمت کوي نو چې کله لوئ شي بيا به ئې هم کوي، او د مور پلار دعاګاني به هم اخلي او هغوئي به خوشحاليږي هم- خو مور پلار له پکار دي چې ماشوم نه د هغه د طاقت او همّت مطابق خدمت اخلي، دومره خدمت دِ ترینه نه اخلي چې په ماشوم بوج جوړ شي او هغه ستړے شي- کله چې ماشوم خدمت کوي نو مور و پلار له پکار دي چې د هغه د زړه ساتنه او حوصله افزائي کوي، زړه ساتنه د ثواب کار دے، او حوصله افزائي د ماشوم مضبوطوالے دے- د زړه د ساتنې دنياوي فائده دا ده چې ماشوم ډير کار کوي او د زړه د شوق نه ئې کوي- تر څو چې د ماشوم حوصله افزائي اُونشي هغه ترقي نه کوي- که ماشوم رټيږ او وهيږ ټکوئ او تنقيدونه پرې کوئ نو د هغه به زړه مات شي او په يو ځائے به کښيني [يعني ترقي به نه کوي]- ماشوم چې کله ډير ښه کار اوکړي نو هغه ته انعام ورکول هم پکار دي او دعا کول ورته هم پکار دي، داسې نه وي پکار چې هر وخت ماشوم وَهي او رَټي، ځکه چې که د قبوليت وخت وي او په هغه ښيرې اولګي نو بيا به تاسو هُم ژاړئ- کوم مور و پلار چې هر وخت خپل ماشومان رَټي په هغوئي کښې د علم او تربيت کمي وي- مور چې د پلار په دماغو کښې دا خبرې اچوي چې "تا دې په سَر خيژولے دے، ته ورته څه نه وائې، ته ئې نه وهې، دې اووهه، د پلار رُعب وي، سختي پرې کوه-" که پلار په دې خبرو کښې راشي نو اولاد به ئې به يو وخت داسې باغيان

شي چې کله غټ شي نو مور او پلار ته به د اولډ هاؤس لاره ښائي- د مور و پلار خير په هُم دې کښې دے چې نرمي دِ کوي مينه دِ کوي، ټيک ده چې ضرورتاً د شريعت په حُدودو کښې سختي هم کولے شي خو په خبره خبره رټل، او ټوکل صحيح نه دي، بلکه نقصاني دي-

ماشومان ضد ولے کوي؟

سوال: واړه ماشومان ډير ضديان وي د دوئي څنګه داسې تربيت اوکړے شي چې دوئي ضديان نه جوړيږي او کوم وخت چې دوئي ضد کوي نو دغه وخت کښې داسې څه اوکړے شي چې د ضد نه منع شي؟ او د ماشومانو د تربيت په باره کښې هُم رهنمائي اوفرمائي-

جواب: که دوئي ضد نه کوي نو هغوئي ته به ماشومان څوک وائي؟ ماشومان څه نه څه ضد خو کوي د دې نه لويو ته دا خبره زده کول پکار دي چې هغوئي ضد کوي او په خپله باره کښې دا خبره ښائي چې زه ماشوم يم خو تاسو ماشومان نه ئې لهٰذا تاسو ضد مه کوئ- يعني ضد کول د ماشومانو کار دے د لويو نه-

د ماشومانو مستقل طور د ضدي کيدلو وجه دا وي چې مور و پلار د شروع نه د هغوئي هر يو ضد پوره کوي نو ماشومان چې کله غټ شي بيا هم په دغه عادت کښې مبتلا وي- په شروع شروع کښې لويو ته ماشوم ډير ګران او ښکلے ښکاريږي، څه چې غواړي د هغې نه زيات ورکوي خو چې لږ غټ شي نو د هغه هره غوښتنه نه شي پوره کيدلے، دغسې د ماشوم په ذهن کښې دا خبره کښيني چې مخکښې به ما څه غوښتل هغه به راته ملاويدل خو اوس زما مطالبات نه پوره کيږي، دغه شان هغه ضد شروع کړي- بعضې وخت فضول ضد کوي خو د دې هيڅ کله دا حل نه دے چې په ماشوم دِ راکيږدي بلکه د دې علاج دا دے چې د ماشوم ضد پوره کول پريږدئ په قلاره قلاره به د هغه دا عادت ختم شي- په دې کښې هم دا نه ده پکار چې يو دم ماشوم له هر څه اخستل بند کړئ بلکه کله کله ئې ضد پوره کوئ ګنې ماشوم به باغي شي او د مور و پلار په باره کښې به بدګُمانه شي او د هغه په ذهن کښې به په غير

محسوسه طريقه دا خبره کښيني چې زما مور پلار په ما ظلم کوي- هُم داسې ماشومان وي چې کله لوئ شي نو بيا دا خبرې کوي چې مونږ سره مور و پلار کله مينه نه ده کړې! بهترې په هم دې کښې ده چې په حکمتِ عملئ سره د خپلو بچو د ضد عادت ختم کړئ- ياد ساتئ! دا عادت يو دم نه ختميږي- بعضې مور و پلار د خپلو بچو سره انتهائي نامُناسِبه انداز اختياروي هغوئي په خبره خبره رَټي بلکه وهي او ټکوي ئې هم، د هغوئي يو ضد هم نه پوره کوي، د هغوئي خبرې ته اَهَمِّيَّت نه ورکوي، خرچه کوي خو د ماشوم په خوښه نه، ځکه چې ورته څه ښه ښکاري هغه کوي، دغه شان بچې د خپل مور و پلار نه باغيان شي او بيا هغوئي عاجزان نافرمانئ شروع کړي او خپل آخرت خراب کړي-

د ماشومانو د ضد ختمولو روحاني علاج

که ماشوم ضد کوي او په مور و پلار کښې کوم يو صحيح قرآن لوستلے شي نو روزانه دِ يو يو ځل يا درې درې ځله سورۀ فلق او سورۀ ناس اوّل آخر يو ځل يا درې ځله درود شريف وائي او ماشوم دِ پرې دَم کوي اِنْ شَآءَاللّٰه بهترې به راشي-

”بَو“ او ”وے“ څوک دي؟

سوال: مشران بعضې وخت د ماشومانو د ويرَولو د پاره وائي چې”بَو به راشي، يا وے به راشي، يا بَو! به دِ اوخوري“ دا بَو او وے څوک دي؟ چې دوئي ښکاري هُم نه او ماشومان ترينه هُم يريږي. (محمد دانيال عطاري- طالبِ علم مَدرَسةُالْمَدينه کورنګي نمبر ډهائي ، کراچي)

جواب: دا بَو او وَے هسې فرضي نومونه دي، د دوئي هيڅ وجود نشته- ماشومانو ته داسې وئيل چې ” وے به راشي، تا به يوسي، يا تا به ملنګ يوسي، هاغه دے بَو راغے“ بعضې صورتونو کښې دروغ هم وي او د مور پلار په نامۀ اعمال کښې ګناه ليکلے کيږي- (ابو داود،4/387،حديث:4991ماخوذا) نور د دې نقصان دا وي چې ماشوم بُزدله شي او د هغه په زړه کښې ويره کښيني- بيا

د سحر لـمانځه له تللو د پاره په تیاره کښې وِیَرِیږي- ماشومان بهادُر جوړول پکار دي، بُزدِل جوړول نه دي پکار- بعضې وخت مور پلار بچي ته وائي چې ”تا له به د لوبو خیزونه راوړم، بسکټ به راوړم، چاکلیټ به راوړم، دا به درکړم، هغه به درکړم“ او نیت ئې دا وي چې ”صرف دے قلاروُوم ، راوړم ورله نه-“ نو داسې دروغ وئیل نه دي پکار- الله پاک دِ مونږ ټول رینښتوني جوړ کړي-

بغیر د اجازت نه د پلار موټر سائکل چلول څنګه دي؟

سوال: بعضې ماشومان د پلار د اجازت نه بغیر د پلار موټر سائکل چلَوِي او خاموشۍ سره ئې بیرته راولي او اوئې دروي، داسې کول څنګه دي؟ (محمد طلحه عطاري- طالبِ علم شعبۂ حِفظ مَدرَسةُ الْمَدینه عزیز آباد ، کراچي)

جواب: په دې کښې درې غلطیانې ښکاریږي- یوه خو دا چې د پلار د اجازت نه بغیر ئې سکوټر بوتلو، ښکاره خبره ده چې په دې کښې به د هغوئې رضامندي نه وي او که هغوئې ته پته اولګي نو خفه کیږي به هم- دویمه غلطي دا چې بغیر د لائسنس نه ئې ګاډے اوچلولو، او دریمه غلطي دا چې په کم عمر کښې ئې ګاډے اوچلولو، ځکه چې د اَتلّسو کالو نه کم عمر ماشومانو له ګاډے چلول منع دي، د ایکسیډنټ ډیره خطره وي او د اتلّسو کالو نه کم عمر والؤ ماشومانو لائسنس نه جوړیږي- بغیر اجازته او هغه هم په کم عمر کښې ګاډے چلول نه دي پکار، ځکه چې په دې کښې د مرګ خطره وي او ګاډے هم ماتیدے یا خرابیدے شي او په دې کښې د پلار نقصان دے- که څوک دِ پرې اُووَهلو یا د چا نقصان دِ اوکړو نو بیا به کیس هُم اوشي او په کراچۍ کښې خو د ماشومانو جیل هُم شته دے، که داسې ئې اوکړل نو بیا ماشوم نه شي خلاصیدے، بیا مور، پلار، او د خاندان خلق به ئې بیل پریشانه وي، د ژړا به هم څه فائده نه وي او د جیل نه به تښتیدےهم نه شي- او په دې ټولو خیزونو به پته نه لګي چې څومره پیسے اولګي، ځکه ډیر احتیاط پکار دے او د مُلک و شریعت قانون

هم نه دې پرېښودول پکار-

ماشومان دِ هم نورو ته سلام کوي

سوال: بعضې ماشومان په سلام کولو کښې شرمیږي، مونږ له کومو خلقو ته سلام کول پکار دي؟ (وړوکے ماشوم سیّد محمد عبّاس عطّاري)

جواب: ماشومانو له هم سلام کول پکار دي، چې عادت ئې جوړ شي- چې څوک هم ترینه مشران دي، لکه مور، پلار، مشره خور، ورور، تره، ترور او په کاونډ کښې اوسیدونکي بلکه چې کوم مسلمانان دي هغوئي سره مخامخ کیدلو باندې یا حسبِ موقع سلام کول پکار دي- چې کور ته راشي نو سلام دِ اوکړي، که د چا کور ته لاړ شي نو سلام دِ کوي، د اوس نه ئې چې نه دا عادت جوړ شي نو اِنْ شَآءَاللّٰه ورستو به ئې دا عادت پکار راځي-

په صفحه 3، 4 اور 10 کښې موجود سوالات د شعبۀ ملفوظاتِ امیرِ اهلِ سنت له طرفه قائم کړے شوي دي البته جوابات امیرِ اهلِ سُنَّت دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَه عطا کړي دي.